

CONTINUITATEA ÎN ETAPELE DE FORMARE PROFESIONALĂ**(Aspecte ale formării tânărului specialist chimist)**

Galina DRAGALINA, Nadejda VELIȘCO, Vladimir GUȚU

Catedra Politici Educaționale în Învățământul Superior

The article is dedicated to the problem of Education in Republic of Moldova, the development and implementation of curriculum in chemistry, the aspects of Professional Formation.

There are reflected the objectives of Professional Orientation on the high school and superior stages.

Special attention is paid to the concept of the Initial and Continuously Professional Formation, structure, functions and implementation modality of this formation in chemistry.

În sens general educațional, *a forma* înseamnă a dezvolta prin acțiuni conștiente și sistematice de instruire și educare. De aici rezultă că *formarea profesională* presupune dezvoltarea, aprofundarea, îmbogățirea cunoștințelor, capacităților, competențelor pentru exercitarea unei anumite profesii. Această etapă, de regulă, limitată în timp, mai este numită *Formarea profesională inițială*. Ea presupune crearea bazei în pregătirea specialistului în cadrul unei anumite instituții de învățământ (școală profesională, colegiu, universitate).

Etapa formării profesionale inițiale se încununază de succes doar atunci, când este precedată de etapa *Orientării profesionale*. Ultima se realizează pe parcursul anilor de școală, în special perioada gimnazială și cea liceală. O recentă anchetare a studenților anului III de la Facultatea de Chimie și Tehnologie Chimică a demonstrat că marea lor majoritate nu au fost informați cu privire la viitoarele domenii de activitate, nu au fost motivați, consultați în alegerea profesiei, reieșind din talentul și capacitățile individuale, nu au fost în excursii la uzine, fabrici, companii, firme, nu au fost îndemnați să colecteze date despre importanța fiecărei profesii, necesitățile de azi și cele de mâine ale pieței de muncă. Tot aici pot fi enumerate și alte omiteri în popularizarea și funcționalizarea procesului de orientare profesională. În țările dezvoltate, de exemplu, sunt legiferate anumite canale radio, TV (și nu puține) preocupate de relatări, dezbateri, schimb de experiență privitor la orientarea și formarea profesională a tinerilor. Din păcate, la noi rămâne în umbră această ramură educațională.

Și atunci devine clar, unde pleacă la studii proaspeții absolvenți BAC din Republica Moldova. Mai mult, găsim explicația în rezultatele statistice obținute recent, care denotă că mai bine de 50% din absolvenții instituțiilor medii de specialitate și ale celor superioare nu se angajează conform specialității sau formării profesionale inițiale. E bine să ne gândim și la „beneficiul” economic în urma pregătirii unor asemenea tineri, precum și la alte pierderi legate de calitatea lucrului prestat în continuare de atare specialiști.

E de menționat aici și dificultățile cu care se confruntă întreg sistemul educațional autohton, mai ales în aspectul asigurării materiale. De exemplu, o instituție superioară de învățământ de prestigiu cum este USM ar trebui să pregătească specialiști nu pentru piața muncii de azi (sau de ieri), ci pentru necesitățile de mâine. După cum se știe, în cadrul instituțiilor superioare de învățământ, japonezii sunt instruiți prin metode, utilaj, tehnologii care vor fi utilizate peste 7-10 ani.

În anul 1748, la inaugurarea primului laborator de chimie, marele savant M.V. Lomonosov a menționat, între altele, că *studierea și dezvoltarea chimiei va contribui la dezvoltarea altor științe și la sporirea bunurilor materiale și vitale*. Astfel, susținerea din partea statului a dezvoltării învățământului în domeniul chimiei, dar și în alte domenii, capabile să asigure locuri de muncă și producerea de bunuri materiale, este o investiție stabilă întru prosperarea țării.

Ținându-se cont de situația reală, la Facultatea de Chimie și Tehnologie Chimică se depun eforturi sporite pentru asigurarea *procesului de formare profesională inițială* prin conceptul, modalitățile, tehnicile de instruire, prin planurile de studii, conținutul curricular, diversele activități individuale, utilizând baza tehnico-materială existentă și căutând mijloace de asigurare cu strictul necesar de utilaj și reactivi (prin diverse programe de cercetări științifice, proiecte locale și internaționale etc.). Către sfârșitul perioadei de instruire și educare, majoritatea studenților:

- posedă cele cinci limbaje (chimico-tehnologic, TIC, limba română, limba străină, etico-estetic);

- sunt pregătiți pentru integrare în formele superioare de instruire (ciclul II masterat, grad didactic, doctorat);
- au capacități de adaptare la cerințele economiei de piață, la schimbările funcționale (recalificare, reorientare);
- își dezvoltă o cultură de apreciere și luare de atitudine față de valorile moral-civice, față de natură, mediul ambiant;
- manifestă capacități de comunicare, de lucru în echipă.

În cadrul cursului de *Etică profesională*, după însușirea concepției, principiilor, *Codului de etică, Eticheta, Etica profesională*, studenții sunt informați cu privire la viitoarele profesii viabile, la modalitatea de a căuta locuri de muncă, de a scrie un *Rezume (Curriculum vitae)*, de a susține cu succes un *Interviu* pentru a se angaja în câmpul muncii conform profesiei de bază sau celei aferente, cu posibilitatea reorientării spre alt domeniu.

Toate aceste condiții asigură o bună tranziție la următoarea etapă – *Formarea profesională continuă*, etapă în care specialistul se va forma prin diverse tipuri de perfecționare colectivă sau individuală, cu obținerea unei calificări profesionale, cu orientarea la standardele ocupaționale în vigoare. Formarea continuă este un proces ce permite menținerea sau reactualizarea capacităților și competențelor necesare în exercitarea unei anumite profesii. La o coordonare eficientă între *Orientarea profesională, Etica profesională și Formarea profesională*, ținându-se cont de implicarea pe parcurs a factorilor naturali, biologici și cosmici, cu timpul, se poate traduce în viață o ecuație foarte importantă:

Individ, Persoană —————> **Individualitate, Personalitate**

O bună parte dintre absolvenții cu profilul pedagogic *Chimia* preferă să lucreze în gimnazii, licee, dat fiind că la facultate studiază modulul psihopedagogic. Această filieră pedagogică de activitate a specialiștilor (absolvenții de azi sau de ieri) este sectorul care asigură anual universitatea, inclusiv, Facultatea de Chimie și Tehnologie Chimică, cu absolvenți ai BAC. Este important ca tinerii pedagogi chimiști să posede o bună pregătire în domeniul chimiei și, la rândul lor, să promoveze în cadrul școlii o bună orientare profesională a elevilor. Iată de ce Facultatea de Chimie și Tehnologie Chimică, sub egida Ministerului Educației, contribuie la organizarea și desfășurarea unor seminare lunare pentru profesorii de chimie din toate raioanele republicii. În cadrul acestor seminare (conferințe, mese rotunde) sunt examinate diversele probleme din învățământ și educație, aspecte de implementare a curriculumului modernizat în treapta învățământul preuniversitar, a noilor tehnici interactive de predare-învățare, a elementelor de predare centrate pe cel ce învață, a utilizării noilor materiale didactice etc.

Bibliografie:

1. Dragalina G., Chetruș P., Kudrițkaia S., Velișco N. O nouă etapă în modernizarea învățământului la chimie // *Studia Universitatis*. - Chișinău: CEP USM. - 2007. - № 5. - P.162-165.
2. Dragalina G., Velișco N., Revenco M. Модернизация доуниверситетского химического образования в Республике Молдова. Комитет International Olympic. „Современные тенденции развития”. - Moscova: Editura Universității Lomonosov, 2008, p.93-96.
3. Velișco N., Dragalina G., Kudrițkaia S., Revenco M., Chetruș P. Cu privire la formarea inițială a tinerilor pedagogi de chimie în contextul reformelor educaționale // *Studia Universitatis*. Științe ale educației. - Chișinău, 2009, p.136-138.
4. Guțu Vl., Muraru E., Dandara O. Cadrul de referință al evaluării programelor de formare în învățământul superior // *Studia Universitatis*. - Chișinău, 2007.

Prezentat la 11.04.2011